
МЕДИИ И КОМУНИКАЦИИ НА 21. ВЕК
21ST CENTURY MEDIA AND COMMUNICATIONS
7/2023

DOI: 10.54664/IQMQ1912

Георги ИГНАТОВ

Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“, България

**МЕДИЙНИЯТ ПОГЛЕД КЪМ ТРАДИЦИИТЕ
В СЪВРЕМЕНОТО БЪЛГАРСКО ОБЩЕСТВО**

Georgi IGNATOV

St. Cyril and St. Methodius University of Veliko Tarnovo, Bulgaria

**THE MEDIA VIEW
OF TRADITIONS IN MODERN BULGARIAN SOCIETY**

Abstract: This article explores media influence over some changing holidays and festivals in modern Bulgaria. It traces the processes of changing, supplementing, and creating forms and elements in the Bulgarian holiday calendar. Undoubtedly, the media play a leading role as a catalyst of some reconstructed and invented traditions, without being the initiator of their creation.

Keywords: media; culture; traditions.

Чрез теоретичната перспектива на „измислената традиция“ тази статия разглежда празничния и фолклорен календар, разгърнат на територията на България в рамките на съвременното общество. Изследвано е медийното влияние върху мащаба на някои изменящи се празници и фестивали. Променящият се климат в медийната сфера, в посока на търсене на „добрата новина“ проправя път на множество репортажи и статии за събития, които са плод на „изобретената традиция“. Популярността на едно събитие в голяма степен се дължи на медийното отразяване, а тяхното провеждане често излиза извън границите на регионалното и се превръща в национално.

За да пристъпим към анализ на изобретената традиция, първо се насочваме към феномена традиция и формите му в съвременното общество. „Традицията“ като понятие е намерила приложение в ежедневието, без да се явява под формата на строго научен термин. Широкото приложение, обаче се корени в хуманитарните и социалните науки като антропология, социология, история, философия, етнология и др. В изследванията си Ш. Айзенщат обобщава, че „въпреки все по-широкото използване на понятието „традиция“, то не е получило ясна дефиниция. В различни изследвания (а понякога и в работата на един и същ учен), традицията се отнася до много различни аспекти на културната и социалната структура, индивидуалното поведение, вярванията и обичаите. Тази концепция също обозначава начините за легитимиране на социално-политическия ред и общите начини за възприемане на социалната и културната реалност и принципите на организиране на големи социални и политически системи“ (Eisenstadt 1983).

---

* **Георги Игнатов** – главен асистент, доктор, Великотърновски университет „Св. св. Кирил и Методий“, България, g.ignatov@ts.uni-vt.bg

Американският социолог Едуард Шилс, дефинира традицията като „вярвания, стандарти и правила, вербализирани в по-голяма или по-малка степен, но никога напълно наследени от предишни поколения в резултат на процес на непрекъснато предаване от поколение на поколение“ (Shils 1981). Самият акт на предаване носи след себе си неизбежни видоизменения, които са следствие на взаимодействие с ритъма на изменящите се общества в технологично, социално и икономическо отношение. Тоест за традиция, която предава културно съдържание през вековете, съхраняваща абсолютна самобитност в чист вид не може да се говори.

След представените дефиниции на водещи учени в областта, можем да направим обобщението, че във философския и научен дискурс няма общоприето определение, което да постави използването на термина в конкретна теоретична рамка. Вследствие, на което ежедневната употребата на това понятие навлиза все повече в езика и започва да носи значителна емоционална натовареност, която социума чувства, че трябва да брани.

В модерните общества възниква специфична ситуация, в която се търси „истинска“ традиция, за да се подчертае колективната идентичност и националното съзнание. Запазването на автентични традиции в периоди на дълбока обществена трансформация е неприемливо за новите елити, така една от формите на съществуване на традицията в съвременността е изобретената или реконструираната. Ерик Хобсбаум е един от първите учени, които изследват изобретяването на традициите. Според него „изобретената традиция“ е набор от социални практики от ритуален или символичен характер, обикновено регулирани от изрично или имплицитно признати правила, като целта е да се въведат определени ценности и норми на поведение, а средството за постигане на целта е повторение. Последното автоматично предполага приемственост във времето. Хобсбаум твърди, че спецификата на изобретените традиции се състои в това, че връзката им с историческото минало е до голяма степен фиктивна. Тези традиции представляват отговор на нова ситуация под формата на препратка към стара ситуация. Те се появяват по-често, когато обществото претърпява бърза трансформация, особено когато „старите“ традиции отслабват. Измислените традиции функционират не само за установяване на социална кохезия и колективни идентичности, но и за групиране на хората в определени социални контексти. (Hobsbawm 1983)

Автентичността на традицията е неуловима концепция, чието значение се променя в зависимост от контекста. Обикновено е определяна като „оригинална“ или „непроменена“. Това е и една от причините да се смята, че само онези, които не са докоснати от обществото са способни да предизвикат автентично човешко преживяване. Урбанизираните хора могат да стигнат най-близо до това преживяване чрез романтичната визия на селския живот и неговата култура. По този начин „народната“ култура се превръща в средство за автентично преживяване, това провокира както учени, така и обикновени хора да събират и съхраняват фолклор с неотслабващ ентузиазъм, за да намерят нещо оригинално и неповторимо, тоест най-автентичната версия (Morisson 2003).

Според Хобсбаум „традиции“, които изглеждат стари или се преструват на стари, често се оказват от съвсем скорошен произход и често измислени. Тези „традиции“ са локални, в местен мащаб, въпреки че благодарение на съвременните медии някои от тях, стават много известни. (Hobsbawm 1983).

Разгръща се мащабът на развитие на традиционни фестивали от всякакъв тип в България. С огромна успеваемост са тези, с кулинарен характер, които тиражират самобитността на традиционните рецепти, запазени през вековете в определен район, носещи уникалния аромат от „кухнята на баба“. Достоен повод за местна гордост на фирми производители, общини и местни търговци, които представят своята продукция. Към този тип спадат – „Фестивал на мамалигата“, „Фестивал на чесъна“, „Празник на шарената сол“, „Празник на рилския зелник“, „Празник на домашните сирена“, „Празник на тиквата“, „Празник на Еленския бут“ и т.н. Не е необходимо да бъдат изредени всички в рамките на настоящата статия, защото целта не е да ги обхванем конкретно, а обобщено да представим тяхното присъствие в обществото ни, чрез претенциите за автентичност и да анализираме медийното им отразяване. Традиционализмът

в медийното пространство циркулира като продукт на романтичен копнеж по идеализирано минало, проявяващ се в много културни феномени.

Медиите в национален мащаб се явяват основен фактор на популяризиране на този тип инициативи и събития. Информационната „лавина“, разпространявана по телевизията, радиото, пресата, социалните медии, блоговете и др., допълнително увеличава аудиторията и формира нови дискурси в общественото пространство. По своята същност събирането на хора около конкретен празник, носи положителен емоционален заряд, съдържащ се във възможност за семейна разходка, среща с публична известна личност, която официално открива събитието, безплатна дегустация, наслада от музикално изпълнение на определен състав или индивидуален изпълнител. Отразените репортажи са винаги в положителния тон на „добрата новина“, която съобщава за чудесен ден преминал под звуците на хубава музика, уникални вкусове и аромати, детска глъч и забавления. На тези събития обикновено са обхванати всички възрастови групи, за да може всеки да припознае „своето нещо“ и следващата година да се върне отново с приятели. За целта се развива мащабна рекламна кампания в социалните мрежи, канят се изявени готвачи, които допринасят за високата посещаемост.

Създадена е например страница във Фейсбук „Празник На Еленския Бут“, на която се публикува информация за събитието и снимки от самия ден. Останалите групи, свързани с града като „Елена в събития и факти“, „Да съхраним Елена“ и др. също отразяват празника. Представянето му гласи: „ще бъде пресъздадена по стара еленска традиция, в която участват само мъже – пърленето на прасе над трап, докато жените ще са заети с приготвянето на софрата. Гостите на празника ще имат възможност да опитат от уникалния вкус на Еленския бут, също така ще могат да хапнат от традиционните еленски гозби, старателно приготвени от домакините на празника. Няма да липсват и демонстрации на стари еленски занаяти и всичко това ще се случва със съпътстваща колоритна фолклорна програма.“¹ Това навежда на мисълта, че социалните възприятия относно ролята на жената са останали да битуват под различни форми. Целенасочено е изграден образ на традиционни ценности, които ще бъдат представени, а подадената информация, цели да активизира мъжкото присъствие.

„Тайната на еленския бут“ се търси назад във времето „не се помни точно кога, но преди много години еленските балканджии са открили рецептата за тази вкусотия, която се предава от поколение на поколение и може да се осъществи само в този район на България. С уникална комбинация от ароматни подправки и дълго приготвяне, Еленският бут е утвърдил мястото си на най-търсения деликатес в цялата страна. Неговият вкус ни пренася в далечното минало и ни дарява с усещането за автентичност, традиция и качество.“²

Повечето от забележимите и като цяло значими традиции в българското общество са прецизно реконструирани като се използва културното наследство за основа на тези практики. Народната носия като облекло е загубила всекидневната си употреба, но целта е да се възобновят практики, които изглежда са останали в далечното минало. Хората разпознават в народната носия своето минало и не искат да загубят корените си. Например на официалната Фейсбук страница на „Фестивал на фолклорната носия – Жеравна“, четем „има едно място в България, където сякаш времето е спряло. Място, където ще преживееш нещо, което може да се сравни само с машина на времето, скок назад във времето.“ И добавят „че е „Събитие, което да дава възможност на всеки желаещ поне за три дни в годината да облече българска носия и се откъсне от цивилизацията, като направи скок век и половина назад във времето.“³

В нови импровизации продължава да съществува днес шевицата. Народната носия носи специфичния отпечатък на своя регион, но започва да присъства във все по-стилизираните варианти. Облеклото визуално подсилва идентичността. Дори шевицата, в качеството си на маркер

¹ Фейсбук страница „Празник На Еленския Бут“. Available from: <https://www.facebook.com/elenski.byt>

² Интернет платформа athomebg.eu. Available from: <https://athomebg.eu/2023/09/10/poemete-napateshestvie-kam-praznika-na-elenskia-but/>

³ Интернет платформа за гр. Жеравна. Available from: <https://www.jeravna.com/festival.php>

на идентичността, се среща под формата на печат върху тениски, бижута и други аксесоари. Тя като елемент и произведение на миналото се обновява с динамиката на новото време.

Интересът към традицията нараства в ситуации на бърза социална промяна. В следствие на икономическото и технологичното развитие, градския начин на живот се отдалечава от този на селото и съответно на културните практики там. По тази причина, танцът започва да съществува в два контекста – ритуален и социален. В последните години сме свидетели на развитието на многобройни танцови формации, които са израз на социалния контекст. Големи групи от хора се събират, обединени от една инициатива. Школите за народни танци са изпълнени с нови желаещи да усвоят това изкуство. При тази форма наблюдаваме връщане към традицията, предаване на културен опит, който не е прекъснат, а е видоизменен. Старите стъпки се трансформират в нови, които стават все по-сложни, а причината за това е дейността на професионалните хореографи и ръководителите на самодейните състави. Живата танцова традиция се поддържа и чрез новите форуми за изява. Според Ана Лулева народните танци са се превърнали в част от културата на свободното време – нещо, което не е постигнато в годините на социализма, въпреки голямата държавна подкрепа на самодейните танцови състави. Появява се новата дума „хоротека“, по подобие на „дискотека“, заради невидания интерес към народните танци. Местата, на които се провеждат репетициите са познатите читалища, фитнес клубове, ученически салони, които се превръщат в нови социални пространства. Според Ана Лулева за популярността на народните традиции, разбирани като фолклорно облекло, занаяти, храни, песни, хора и празници (елементи от българската селска култура от предмодерните времена), допринасят също и електронните медии и социалните мрежи. Показвани по централните телевизионни емисии и споделяни в социалните мрежи, възстановките на традиции повишават ценността им, стават модел за подражание, комодифицират се и се мултиплицират. Хора с различен социален статус се включват в културни практики, въобразявани като български традиции, защото това им набавя чувство за принадлежност и възможност за забавно прекарване на свободното време (Лулева 2020).

Безспорно в центъра на научните търсения за „изобретена традиция“ в последните години попада „Леденото мъжко хор“ в Калофер. В статия за Електронното издание на „Свободна Европа“ Стефан Дечев определя леденото хоро като „плод на националната държава и нейната политика в условия на демокрация и комерсиална популярна култура“. В текста е представена медийната хронология на отразяване на празника Богоявление през годините, доказваща липсата на основание корените на съвременния вариант да бъдат търсени в предходните столетия. В основата си традицията има религиозен характер и през годините на комунистическо управление се е изпълнявала, въпреки забраните на централната власт (Дечев 2020). Концепцията за „партийна журналистика“ е систематизирана от БКП, което принуждава средствата за масова информация да насърчават социализма, като пропагандират водещата идеология на партията и нейната политическа програма във всички културно масови прояви и събития. Инструменталната роля на медиите е да представят обществени модели за подражание на работници, селяни и войници, както и да насърчават преобладаващото „трудово съзнание“. Цензурата и наблюдението на медиите са практикувани от БКП с цел контрол на информацията като начин за затвърждаване на нейния авторитаризъм и засилване на социалната и политическата стабилност. В тази връзка народната носия, народните танци и като цяло фолклорът във всичките му форми е тема покровителствана на държавно и медийно ниво. След настъпилите политически промени демократичната вълна носи още по-голяма свобода на разгръщане на мащабна фолклорните събития, чийто основен двигател за популяризиране се явяват медиите. След 1989 година населението и част от новия политически елит използват атмосферата на промените за възстановяване на цялостния облик на празника, съчетавайки ритуала на Богоявление и честванията на деня на Христо Ботев.

Първите свидетелства за появата на нов елемент в хода на празника са от началото на 21 век. През 2001 година местният вестник споменава наличието на музикален съпровод: „По традиция ритуалът се извърши до най-стария мост в града и бе наблюдаван от близо 2000

души. В завирената река се втурна рекордният брой от 52-ма калоферци за кръста, хвърлен от протоирей Иван Найденов... Под звуците на калоферските гайди гмуркачите, облечени в бели ризи и препасани с червени пояси, заиграха хоро в речните води“ (Лефтеров 2023). През първото десетилетие на новия век хорото се определя като революционно във връзка с Ботевите чествания, но с годините акцента се измества към „вековно“, „традиционно“ и „мъжко“. Нововъведението предизвиква все по-голямо внимание от страна на медиите и информацията за неговата „многовековна“ давност изобилства през следващите години в медийните публикации и предавания. Желанието и ентузиазма за масово отбелязване на празника води след себе си първите прояви на мъжествено поведение на различни места в страната, където се стига до агресивни действия и сбивания. Според Живко Лефтеров тези „ледени хора“ копират до голяма степен калоферското, особено що се отнася до носиите, националното знаме като атрибут, участието на децата и др. Така през последните години хорото се вплита в традиционното отбелязване на Богоявление на редица места в страната, като се превърна в класически пример за „изобретена традиция“ по смисъла на определението на Хобсбаум. За Лулева „едно е безспорно – Мъжкото хоро на Богоявление не е древна или двувековна традиция, но именно убедеността, че е „стара традиция“ е в основата на претенцията за неговата автентичност и ценност (Лулева 2020).

През последните години в печатните издания се отбелязва и неуспеха на калоферци да регистрират леденото хоро като вековна традиция. В изявление на д-р Ирена Тодорова, изпълнителен директор на Регионалния център за опазване на нематериалното културно наследство в Югоизточна Европа под егидата на ЮНЕСКО се посочва, че „Мъжкото хоро е извън фокуса на ЮНЕСКО! Критериите за вписване в регистрите на нематериалното културно наследство са много ясни и не е редно да спекулираме с тях. Нито с такава лекота да се говори публично, че тази година, както и миналата, представителите на ЮНЕСКО са тук, за да легитимират „традицията“ „автентичността“ на мъжкото хоро и да ѝ отдадат заслуженото място в световен план.“⁴ Според Тодорова „Най-важен е критерият устойчивост във времето, за да се превърне нещо в традиция“. „До този момент мъжкото хоро в Калофер има своята практика на местно ниво, но няма 50 години предаване от поколение на поколение на самия обичай и традиция. Тоест, можем да смятаме, че това е хубав и емоционален празник за калоферци, но уви, не може да покрие критериите за нематериално културно наследство“

Тодорова обяснява в интервю пред БНТ причините, поради които хорото не попада в Българския национален регистър, който е под егидата на Министерството на културата и се актуализира от Националния съвет за нематериално културно наследство. „Мъжкото хоро е разглеждано като елемент, но е отхвърлено от тази комисия преди години, защото се смята за т.нар. изработена традиция... За да стане мъжкото хоро в действителност традиция, трябва да минат поне три поколения, които по един и същи начин го практикуват на местно ниво и общността да го припознае като важна част за идентитета, в случая на Калофер“.⁵

Важен момент след 1944 г. са настъпилите политически промени и секуларизацията, която се състои в изместването на религията в периферията на социалния и културния живот. В отговор на отслабване на религиозните организации се появява нов тип изобретена традиция, чиято основна цел е да прокарава и затвърждава социалистическата идеология. От друга страна, неконфесионалните религиозни търсения се засилват, често придружени от реконструиране на езически традиции. В ефира на БНТ проф. Калин Янакиев (философ) и доц. Ивайло Найденов (богослов), който е родом от Калофер, син и внук е на местен свещеник, търсят пресечните точки на днешния празник с християнската традиция. „На Богоявление изместваме акцента от вярата върху псевдопатриотизма“ – от близо две десетилетия в празничността на 6 януари

⁴ „Пак отрязаха леденото хоро за ЮНЕСКО“, в. Стандарт, 10.01.2020. Available from: <https://www.standartnews.com/balgariya-obshtestvo/pak-otryazakha-ledenoto-khoro-za-yunesko-411497.html>

⁵ „Мъжкото ледено хоро в Калофер не покрива критериите на ЮНЕСКО“, Faktor.bg, 10.01.2020. Available from: <https://faktor.bg/bg/articles/obshtestvo-mazhkoto-ledeno-horo-v-kalofe-ne-pokriva-kriteriite-na-yunesko>

се „утвърди“ една „традиция“, която превръща Богоявление във футболно зрелище или т.нар. мъжко хоро при хвърлянето на Разпятието. Пионерите са в Калофер, но „обичаят“ бързо се наложи и в други градове. „Единственото общо на празника днес с християнството е хвърлянето на кръста, а той е за освещаване на водите в реката“ – смята проф. К. Янакиев. Според него „наблюдаваме едно национализиране на празника, превръщаме го в празник на юнаците. Това не е Богоявление. Църквата трябва да обяснява повече, а гласовете на някои митрополити са плахи и демонстративно никой не се съобразява с тях.“Църквата в този случай обаче нищо не обясни, защото излъчихме и репортаж, където под благосклонния поглед на Пловдивският митрополит Николай мъжагите, които се хвърляха за Кръста в р. Марица излязоха от водата, наловени на хоро и пеейки химна..., а митрополитът демонстративно остави това без коментар, въпреки въпросите ни по този повод. За доц. Ивайло Найденов „... е необяснимо кога успяхме да изместим християнския привкус на празника. Тъжното е, че красивото и истинското е там, където не са медиите, на литургията, при свещеника. Никой не се изправя да каже какво празнуваме, а именно – Бог се явява в Три лица.“⁶

В неформалния дискурс се включва и доц. Банкова по думите ѝ данни за днешното хоро в ледените води не присъстват в архивните етнографски източници. Въпреки това пред Дарик радио тя подчертава, че всеки обичай отразява потребност от празнуване и от определени ценности и очевидно хората в Калофер имат тези потребности. Доц. Банкова отбеляза още, че медийното отразяване за добро или лошо също е част от създаването на този артефакт. „Не можем нито да приемаме безрезервно, нито пък категорично да осъждаме това, което от известно време се случва в Калофер. Защото в крайна сметка локалната общност там е самовъзприела този начин на отбелязване и празнуване на този ден. Тя го свързва с историческите си ценности, с някаква памет и някаква идентичност и на това нещо хората имат право. Не дай Боже, някой да си помисли, че може да забранява празника или някаква традиция – надявам се, че тези времена отдавна минаха!“ Като етнолог тя отбеляза, че в архивните източници на етнографи и записвачи на теренни материали обичаят не се среща описан така, както се проектира в съвременността. Но и в това няма нищо лошо, защото всеки празник търпи своята модификация. Освен това според нея е очевидно, че „празникът има своята стойност за локалната общност и там никой не е заведен насилно да празнува“. Както е и очевидно, че местните създават „някаква история“ около този празник, независимо дали тя се приема от историци и етнологи. „Именно като учен бих казала, че това е една „изобретена традиция“ в рамките на една „въобразена общност“ – с тези понятия, с които ние етнологите обясняваме теоретично не само в България, и не само в 21 век, някои елементи, които имат за цел да създадат идентичност на една локална общност, привързвайки я към дадени културни феномени“, пояснява Петя Банкова.⁷

Интересен факт е, че по времето на комунизма е имало многократни опити да бъде спряно празнуването на Богоявление в Калофер. Хората били заплашвани, но въпреки разпорежданията на властта се опитвали да спазват традицията си тайно. Богоявление било наречено „Зимен спортен празник“, кръстът бил заменен с купа, а във водата се хвърляли само „доброволци“, получили партийно поръчение. По спомените на Ивайло Найденов, купата била завързана с корда, за да бъде изтеглена, ако никой не се престаши да скочи за нея. „Естествен протест срещу това богохулство беше една постъпка на деца, които година по-късно си направиха малко кръстче от царевично стебло и го хвърлиха на метри по-нагоре в реката. За тази постъпка те бяха третирани като престъпници, намалиха им поведението в училище и бяха санкционирани“, разказва Ивайло Найденов.⁸

⁶ „Православието в плен на българщината“, БНТ, Вяра и общество, 11.01.2020. Available from: <https://bnt.bg/bg/a/pravoslaviето-v-plen-na-blgarshchinata>

⁷ „Етнолог: Мъжкото хоро в Калофер е „изобретена традиция“, но тя не бива да се отрича“, Darik radio, 06.01.2020. Available from: <https://darik.bg/etnolog-mazkoto-horo-v-kalofer-e-izobretena-tradicia-nota-ne-biva-da-se-otricha>

⁸ „Първенци от БКП заменили на Богоявление в Калофер Божия кръст с... купа“, Desant.net, 07.01.2021. Available from: <https://www.desant.net/show-news/29223/>

От друга страна, в социалните медии и мрежи, въпросът за автентичността на леденото хоро е неуспорима. В сайта „Да посетим“ откриваме следния текст „Ритуалът, при който група смели мъже се хвърлят в ледените води на река Тунджа, се изпълнява навръх Богоявление. Ледено хоро, известно още като Мъжко хоро се изпълнява от незапомнени времена на 6-ти януари... Интересен факт е, че по времето на комунизма е имало многократни опити да бъде спряно празнуването на Богоявление с мъжкото хоро. Хората били заплашвани, но напук на властта спазвали традицията си, тайно от тях. По назад в годините и по време на турското робство турците са преследвали и забранявали ритуала. За щастие със своята непоколебима вяра и саможертвена готовност за съхраняване на традициите, нашите предци са успели да запазят празника за бъдните български поколения.“⁹

На базата на направения анализ в съвременното българско общество се отбелязва наличието на три форми на традицията – автентична, реконструирана и измислена. Наблюдава се един постоянен процес на промяна, допълване и изграждане на форми и елементи в празничния ни календар. Безспорно медиите, изпълнявайки основната си функция да информират, играят водеща роля на катализатор и популяризатор на някои реконструирани и измислени традиции, без да са инициатор на тяхното създаване. Промените в последните няколко десетилетия в общественото устройство на България, показаха необходимостта от конструиране на нови колективни идентичности, които дават възможност на хората да почувстват своята значимост, от която считат, че са били лишени в предишни периоди на своето развитие.

ЛИТЕРАТУРА // BIBLIOGRAPHY

Дечев, 2020: Дечев, Стефан. „Изобретена традиция“. Как хорото на Йордановден беше обявено за многовековно. Свободна Европа. <https://www.svobodnaevropa.bg/a/30358952.html?fbclid=IwAR2GAmJlTly38YJGmKRGfMVpvu0sMqaQIxi6mFOVqvO90hrJsRvtZVAejyE> [23.10.2023] // **Dechev, 2020:** Dechev, Stefan. „Izobretena traditsia“. Kak horoto na Yordanovden beshe obyaveno za mnogovekovno. Svobodna Evropa.

Лефтеров, 2023: Лефтеров, Живко. За християнския празник Богоявление и неговото отбелязване в Калофер: история и съвременност. София, с. 97–117 // **Lefterov, 2023:** Lefterov, Zhivko. Za hristiyanskia praznik Bogoyavlenie i negovoto otbelyazvane v Kalofer: istoria i savremennost. Sofia, s. 97–117

Лулева, 2020: Лулева, Ана. Традиция и ре/традиционализация: Калоферското мъжко хоро – В: Етнологията в променяния се свят : сборник в чест на 80-годишния юбилей на проф. д.ф.н. Радост Иванова.

https://www.academia.edu/41535548/%D0%A2%D1%80%D0%B0%D0%B4%D0%B8%D1%86%D0%B8%D1%8F_%D0%B8_%D1%80%D0%B5_%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%B4%D0%B8%D1%86%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BB%D0%B8%D0%B7%D0%B0%D1%86%D0%B8%D1%8F_%D0%9A%D0%B0%D0%BB%D0%BE%D1%84%D0%B5%D1%80%D1%81%D0%BA%D0%BE%D1%82%D0%BE_%D0%BC%D1%8A%D0%B6%D0%BA%D0%BE_%D1%85-%D0%BE%D1%80%D0%BE_Tradition_and_Re_traditionalisation_the_Kalofer_male_horo_ [10.11.2023] // **Luleva, 2020:** Luleva, Ana. Traditsia i re/traditsionalizatsia: Kaloferskoto mazhko horo – V: Etnologiyata v promenyashitia se svyat : sbornik v chest na 80-godishnia yubiley na prof. d.f.n. Radost Ivanova.

Свистунов, 2018: Свистунов Андрей. Изобретение и реконструкция традиции в современных обществах // Гуманитарий Юга России. 2018. Том 7. № 5. С. 86–94. DOI: <https://doi.org/10.23683/2227-8656.2018.5.7>

Eisenstadt, 1983: Eisenstadt, Shmuel. Tradition, Change and Modernity. Krieger, pp. 119–120.

Hobsbawm, Ranger, 1983: Hobsbawm, Eric. Ranger, Terence. The invention of tradition, Oxford University Press, pp. 1–15.

Morisson, 2003: Morisson, Cecily. Culture at the Core: Invented Traditions and Imagined Communities. Part I: Identity Formation / International Review of Scottish Studies/ vol. 28, 2003, pp. 3–21. <https://doi.org/10.21083/irss.v29i0.162>

Shils, 1981: Shils, Edward. Tradition. University of Chicago Press, pp. 12–20.

Wang, 2016: Wang, Pan. Inventing traditions: television dating shows in the People’s Republic of China // Media Culture & Society 39(4)Volume 39, Issue 4, pp. 504–519. <https://doi.org/10.1177/0163443716648493>

⁹ „Ледено хоро“, daposetim.bg, 18.01.2022. Available from: <https://daposetim.bg/2022/01/18/ledeno-horo/>